ළමයා හා ළමා මානසික සංවර්ධනය පිළිබඳ බටහිර මනෝවිද්‍යාත්මක ආකල්ප විමසුම

පූජ්‍ය කරපික්කඩ සෝභිත හිමි

ළමයා පිළිබඳ අර්ථ නිරූපණ

එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය

ළමයින් කෙරෙහි විශේෂ රැකවරණය සහ සැලකිල්ලක් දැක්වීමේ අවශ්‍යතාව 1924 දී ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජිනීවා ප්‍රකාශනයෙන් ද, 1959 දී එක්සත් ජාතීන් විසින් සම්මත කරගන්නා ලද ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රකාශනයෙහි ද සඳහන් වේ. එ මෙන් ම මිනිස් අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනයෙන් ද, සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියේ 23 හා 24 වන වගන්තිවලින් ද, ආර්ථික සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියේ දහවැනි ව්‍යවස්ථාවෙන් ද, ළමා ශුභසිද්ධියට සම්බන්ධ විශේෂිත නියෝජිත ආයතනවල හා ජාත්‍යන්තර සංවිධානවල ව්‍යවස්ථාවලින් ද ළමයින් පිළිබඳ දැක් වූ අවධානය සැලකිල්ලට ගනිමින් ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය 1989 නොවැම්බර් මස 20 වැනි දින එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලය විසින් අනුමත කොට සම්මත කරගන්නා ලදි.

මෙය සියලු ම ළමයින් හට ඇති අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ සඳහන් ව ඇති ලියවිල්ල ලෙස සලකනු ලබයි. ශ්‍රී ලංකාව ද ඇතුළු ව ලොව සෑම රටක් ම පාහේ මෙය පිළිගෙන ඇති අතර, ළමයින් හට සැලකීමේ දී මෙම ලියවිල්ල පාදක කරගත යුතු බව එහි සඳහන් වේ.

එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අයිතීන් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තියට අනුව අවුරුදු 18ට අඩු සෑම කෙනෙකු ම ළමයෙකු ලෙස සලකනු ලබයි. ඔවුන් හට මෙම ප්‍රඥප්තියේ සඳහන් සියලු ම අයිතිවාසිකම් හිමි වේ.[1]

නීතිය අනුව ළමයා යනු කවරෙක් ද ?

ජාත්‍යන්තර ව මෙන් ම දේශීය ව ද සාමාන්‍ය පිළිගැනීම වයස අවුරුදු 18ට අඩු අය ළමයින් බව වුවත්, අප රටේ ළමයින්ට බලපාන විවිධ නීති තුළ ළමයා යන්න විවිධාකාරයෙන් අර්ථ දක්වා ඇත.

දණ්ඩනීති සංග්‍රහයේ **(1995/22 දරන සංශෝධනයේ)** වයස අවුරුදු 18ට අඩු අයෙකු ළමයෙකු බව දක්වා ඇත.

ළමයින් හා යෞවනයන් පිළිබඳ ආඥා පණතේ ද, දරුවන් දරුකමට හදාගැනීමට හෙවත් කුල වැදීමේ ආඥා පණතේ ද, කාන්තාවන් හා ළමයින් සේවයේ යෙදවීමේ පණතේ ද වයස අවුරුදු 14 ට අඩු අය ළමයින් බව සඳහන් වේ.

අණත්දරු ආඥා පණත, සිවිල් නඩු විධාන සංග්‍රහයට අනුව වයස අවුරුදු 18ට අඩු අයෙකු ළමයෙකු බව දක්වා ඇත.

සාප්පු හා කාර්යාල සේවකයන් සම්බන්ධ ආඥා පණතට අනුව වයස අවුරුදු 14ට අඩු අය සේවයේ යෙදවිය නො හැකි ය. ඒ අනුව වයස අවුරුදු 14ට අඩු අය ළමයින් සේ සැලකේ.

නඩත්තු පණතට අනුව වයස අවුරුදු 25ට අඩු අයෙකු ළමයෙකු ලෙස පෙන්වා දී ඇත.[2]

ශබ්දකෝෂ විශ්වකෝෂ අර්ථ නිරූපණ

මලලසේකර ඉංග්‍රීසි සිංහල ශබ්ද කෝෂයට අනුව වැඩිවිය නො පැමිණි දරුවා, නූපන් හෝ අලුත උපන් දරුවා, පුතා හෝ දුව (වයස නො සලකා) යනු The Child හෙවත් ළමයා වේ.

රීස් ඩේවිඩ්ස් සහ විලියම් ස්ටෙඩ්ගේ පාලි - ඉංග්‍රීසි ශබ්දකෝෂයට අනුව "බාලක" යනුවෙන් ළමයා හඳුන්වා ඇත.

ළමා සංවර්ධනය පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක ආකල්පය.

ළමා සංවර්ධනය පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක, ජීව විද්‍යාත්මක මෙන් ම වෙනත් විවිධ පැතිකඩ ඔස්සේ බොහෝ අර්ථ කථනයන් දැකගත හැකි ය. ඒ අතර **WIKIPEDIA** විශ්ව කෝෂය තුළ "ළමා සංවර්ධනය" යන්න අර්ථ දක්වන්නේ "ළමා සංවර්ධනය යනු පිළිසිඳ ගැනීමේ සිට නව යොවුන් විය දක්වා කාලයේ ජීව විද්‍යාත්මක ව හා මනෝ විද්‍යාත්මක ව සිදු වන ක්‍රමානුකූල සංවර්ධනය ක්‍රියාවලිය" යනුවෙනි.

එසේ ම "ළමා සංවර්ධනය මිනිසාගේ උපත සහ නව යෞවනය අතර කාලයේ සිදු වන ජීව විද්‍යාත්මක වෙනස්වීම්වලට සාපේක්ෂ ව පුද්ගලයා යැපීමේ තත්වයේ සිට ස්වාධීනත්වයට ළඟාවීම හා සම්බන්ධ වේ" යනු ළමා සංවර්ධනය සම්බන්ධ වූ තවත් ප්‍රකට නිර්වචනයකි[3]

පිළිසිඳ ගැනීමේ සිට මරණය දක්වා එනම් පුද්ගලයෙකුගේ ජීවිතයේ ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා ඔහු ඇය තුළ සිදු වන අනුක්‍රමික වෙනස් වීම් මාලාව මානව සංවර්ධනය ලෙස සැලකේ. ඒ අනුව ළමා සංවර්ධනය යන ක්ෂේත්‍රයට අයත් වන්නේ දරුවෙකු පිළිසිඳ ගැනීමේ සිට නව යොවුන් විය දක්වා පුද්ගලයෙකුගේ සංවර්ධන

ක්‍රියාදාමය යි. එනම් ඔහු හෝ ඇය තුළ සිදු වන අනුක්‍රමික වෙනස් වීම් මාලාව බව මහාචාර්ය විතානපතිරණ මහත්මිය පෙන්වා දෙයි. එය මූලික වශයෙන් කායික වශයෙන් ද මානසික වශයෙන් ද සිදු වේ.

ළමා කායික වර්ධනය

ළමාවියෙහි කායික හෙවත් ශාරීරික සංවර්ධනය පිළිබඳ අවස්ථා දෙකක් යටතේ ජීව විද්‍යා හා මනෝ විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයන්වල සාකච්ඡා වේ.

1. පූර්ව ප්‍රසව අවධිය

2. උපතේ සිට ළමාවියේ සංවර්ධනය

පූර්ව ප්‍රසව අවධිය

දරුවෙකු පිළිසිඳ ගත් අවස්ථාවේ සිට එම දරුවා බිහි කරන අවස්ථාව දක්වා මව ගත කරන අවධිය "පූර්ව ප්‍රසව අවධිය" ලෙස සැලකේ. ජීවියෙකුගේ ආරම්භය සිදුවන්නේ පිරිමි ජන්මානුවක් හෙවත් ශුක්‍රාණුවක් ගැහැනු ජන්මානුවක් හෙවත් ඩිම්බයක් සමඟ සංසේචනය වීමෙන් සිදු වන පිළිසිඳ ගැනීමක් සමඟ ය. මවගේ කුස තුළ ජීවියාගේ වැඩීම අවධි 03කින් යුක්ත වේ.

01. **බීජ අවධිය** - (දින 10-14)

02. **කලල අවධිය** - (දින 14-56)

03. **භ්‍රෑණ අවධිය** -(දින 57 සිට උපත දක්වා)[4]

බීජ අවධිය

බීජ අවධිය ලෙස සැලකෙන්නේ මුල් දින 10-14 කාලය යි. ඩිම්බය සංසේචනය වී මුල් පැය 24ත් 30ත් අතර කාළය තුළ යුක්තාණුව ද්විත්ව වේ. එතැන් සිට වේගයෙන් සෛල බෙදීමකට පාත්‍ර වේ. යුක්තාණුව සෑදී දින 03ක් වන විට එම සෛලයෙන් සෛල 32ක් ගොඩනැඟී ඇත. මෙසේ සෛලවලට බෙදීමෙන් ඩිම්බය සංසේචනය වූ පැලෝපීය නාලය දිගේ ගර්භාෂය කරා ගමන් කරයි. මේ ගමනට දින 04ක් පමණ ගත වේ. ගර්භාෂයට ළඟාවන මෙම යුක්තාණුව ජල්ලි වැනි ස්වභාවයකින් යුක්ත වන අතර එය බ්ලාස්ටියුල අවස්ථාව ලෙස හැඳින් වේ. මෙය ගර්භාෂය තුළ දින 2-3ක් පාවෙමින් පවතී. මෙම කාලය තුළ දී එම බ්ලාස්ටියුලාවේ ඇති සෛල බෙදීම අරඹයි. මෙම සෛල වෙන් වෙන් ව කාණ්ඩ සාදයි. සිරුරේ විවිධ කොටස් සකස් කරයි. මේ සෛල 150ක් පමණ වර්ධනය වූ විට එය ගර්භාෂ බිත්තියේ ඇලෙයි. ඉන් පසු ශරීරයට අවශ්‍ය ඉන්ද්‍රිය පද්ධතිය මේ සෛල බාහිර හා අභ්‍යන්තර පටක වර්ධනය කරයි. අභ්‍යන්තර සෛල පටක එක් වී කලල බීජය වර්ධනය කරන අතර බාහිර පටකය එම ජීවී කලලය ගර්භාෂය තුළ දී ආරක්ෂා කිරීමට උපකාරී වන වැදෑමහ සහ පෙකනිවැල නිසි පරිදි වර්ධනය කරයි.[5]

කලල අවධිය

කලල අවධිය ආරම්භ වන්නේ බ්ලාස්ටියුලාව ගර්භාෂ බිත්තියේ ඇලීමත්, සම්බන්ධ වීමත් සමඟ ය. බ්ලාස්ටියුලාවේ වර්ධනය වූ සෛලවල අභ්‍යන්තර සෛල පටක කොටස මගින් කලල වර්ධනය වී ඇත. සති 06ක් පමණ වන විට තමා වෙත අන්තර්ගත සෛල පටකවලින් නැවත ප්‍රස්තර තුනක් ගොඩනගා ගනී. බහිෂ්චර්මය හෙවත් පිටතින් ඇති සෛල පටකය සංවේදන ඉන්ද්‍රිය හා ස්නායු පද්ධතිය මෙ ලෙස ගොඩනැගේ. මධ්‍ය චර්මය, අභ්‍යන්තර චර්මය, මාංශ පේශී, ඇට සැකිල්ල, රුධිරය සහ පහ කිරීමේ ඉන්ද්‍රියන් ද ආහාර ජීර්ණ පද්ධතිය, පෙනහලු සහ තෛරොයිඩ් ග්‍රන්ථීන් ද වර්ධනය කරයි. ගර්භාෂය සමඟ කලලය සම්බන්ධ වනුයේ යුක්තානුව මගින් වර්ධනය කරනු ලැබූ වැදෑමහ පෙකනිවැල සහ කලලවාරික කෝෂය මඟිනි. මෙම වැදෑමහ පෙකනිවැල සහ කලලවාරික කෝෂය මගින් ළමයාට අවශ්‍ය පෝෂ්‍ය පදාර්ථ වන අම්ලකර සීනි පිෂ්ඨය, ජලය, ලවණ වර්ග, ප්‍රෝටීන් ආදිය සහ රෝග වළක්වන ද්‍රව්‍යයන් මවගෙන් උරා දෙයි. සිරුරට හානි කරන වෛරස් සහ විෂබීජ මෙම සියුම් පටක මගින් ඇති කරයි.

මෙසේ ප්‍රධාන ඉන්ද්‍රියන් බොහොමයක් ම කලල අවධියේ වැඩෙන නිසා ඊට බාධා විය හැකි තද ගැස්සීම්, කම්පනය, අහිතකර චිත්තවේග, මන්දපෝෂණය හා වෙනත් අහිතකර බාහිර බලපෑම් මේ අවධියේ දී වළක්වා ගත යුතු ය. ගබ්සා වීමේ වැඩි ප්‍රවණතාවක් ඇති අවධිය මෙය යි. කලලයට ඉතා අහිතකර තත්වයන්ට මුහුණ දීමට සිදු වුවහොත් ස්වයං සිද්ධ ගබ්සා සිදු විය හැකි ය. උපතින් ම ගෙන එනු ලබන ශාරීරික දුර්වලතා හා විකෘති ලක්ෂණ රැසක් ම ඇරඹෙන්නේ මේ අවධියේ ය. පැළුණු තොල්, උස් වූ තළල් ද, අත පා නිසි පරිදි නොවැඩීම, බිහිරි බව, අන්ධ බව යන රෝග ද වැඩිපුර සෑදෙන්නේ මෙම කලල අවධියේ ය.[6]

භ්‍රෑණ අවධිය

භ්‍රෑණ අවධියට දරුවෙකු පිවිසෙන්නේ පිළිසිඳ ගැනීමෙන් සති 08කට පසු ව බව කියවේ. කලල අවධියේ ජීවියෙකුගේ ක්‍රියාකාරීත්වයට උපකාරී වන සියලු ඉන්ද්‍රියන් ද, මූලික ස්නායු ද, මාංශ පේශීවල වර්ධන ද ආරම්භ වී ඇත. ඉතිරි හත් මාසය ඇතුළත එනම් භ්‍රෑණ අවධියේ දී මෙම මූලික පදනම පිරිපහදු වීමත් සිදු වේ. කලල අවධිය සති 06ක් වුව ද භ්‍රෑණ අවධිය සති 28ක් වේ. භ්‍රෑණ අවධිය මුලින් සැකසී ඇති පදනම වඩාත් ශක්තිමත් කිරීම, නිසි පරිදි නිමවාලීම සිදු වේ.

ස්නායු පද්ධතිය සහ මොළයේ ප්‍රධාන අංශ කිහිපයක් ම වර්ධනය වනුයේ භ්‍රෑණ අවධියේ අවසාන කොටස තුළ දී ය. එසේ ම මෙම අංශ වර්ධනය වීම උපතින් පසු මුල් මාස 06 තුළ දී සිදු වේ. ජීවියා මෙලොව බිහි වීමෙන් පසු ස්වාභාවික ව කටයුතු කිරීමට අවශ්‍ය සෑම අංශයක ම වර්ධනයත් භ්‍රෑණ අවධියේ දී සිදු වේ.[7]

උපතේ සිට ළමාවියේ සංවර්ධනය

උපතේ සිට ළමාවියේ සංවර්ධනය පිළිබඳ විග්‍රහ කරන බොහෝ මනෝවිද්‍යාඥයන් එහි ලා විවිධ අවධි වර්ගීකරණය කර ඇත. ඒ සියල්ල සම්පිණ්ඩනය

කොට වඩාත් පුළුල් ලෙස සකස් කරන ලද වර්ගීකරණයක් මනෝවිද්‍යාවේ ඉදිරිපත් කොට ඇත. මේ තුළ ද වර්ධන අවධි පිළිබඳ බොහෝ මනෝවිද්‍යාඥයන් එකඟතාවක් පළ කළ ද බෙදෙන වයස් සීමාවන් හා අනු අවධි පිළිබඳ ඔවුන්ගේ එකඟතාවක් දක්නට නොමැති බව පෙනේ.

01. නවජ දරුවා

උපතේ සිට පළමු මාසය බොහෝ දුරට මවුකුසේ සිටිය දී පැවැති චර්යා ප්‍රදර්ශනය කරයි. කාලය දින 30 යි.

02. බිළිඳු අවධිය

මාස 01 සිට අවුරුදු 02 දක්වා කාලය.

03. පෙර ළමා විය

අවුරුදු 02 සිට අවුරුදු 05 දක්වා කාලය.(අවුරුදු 03 යි.)

04. ළමා විය

අවුරුදු 05 සිට අවුරුදු 10 දක්වා කාලය.(අවුරුදු 05 යි)

05. නව යොවුන් විය

අවුරුදු 11 සිට අවුරුදු 18 දක්වා කාලය. (අවුරුදු 06 යි)[8]

ළමා සංවර්ධනය හා බැඳි අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර

ළමා චිත්තවේග සංවර්ධනය

ළමා මානසික සංවර්ධනයේ දී අවධානය යොමු කළ යුතු තවත් ක්ෂේත්‍රයක් වනුයේ ළමා චිත්තවේග කළමනාකරණය යි. චිත්තවේග යනු සිතේ ඇතිවන්නා වූ ආවේගයෝ ය. සිතේ ඇතිවන ක්‍රෝධය, භය, ප්‍රීතිය, ශෝකය වැනි ආවේගික හැඟීම් චිත්තවේග ලෙස සලකනු ලබයි. ගේට්ස් නම් මනෝවිද්‍යාඥයාට අනුව චිත්තවේග යනු පුද්ගලයා කැළඹීමට පත් කරන සිද්ධියකි. මේ පිළිබඳ වුඩ්වර්ත් දක්වන අදහස වනුයේ චිත්තවේග යනු පුද්ගලයා වෙනස් වූ හෝ කැළඹුණු ස්වභාවයකට පත් කරන්නකි. චිත්තවේග මගින් ග්‍රන්ථීන් සහ මාංශ පේශීන් වෙනස් භාවයට පත් වේ.

Hurlock ඇයගේ Child Development පොතේ දරුවාගේ චිත්තවේගවල ලක්ෂණ වැඩිහිටි චිත්තවේගවලින් වෙනස් වන ආකාරය අංශ කිහියක් ඔස්සේ පෙන්වා දී ඇත.

- **ළමයින්ගේ චිත්තවේග ලුහුඬු ය.**

ළමයාගේ චිත්තවේග විනාඩි කිහිපයක් දක්නට ලැබේ. ක්ෂණයකින් අවසන් වේ. චිත්තවේග ප්‍රකාශ කිරීමෙන් දරුවා තමාගේ හැඟීම් පැහැදිලි ව දක්වන අතර, එය කෙටි කාලයක් පවතියි.

- **ළමයින්ගේ චිත්තවේග වේගවත් ය.**

කුඩා ළමයින්ගේ චිත්තවේග වේගවත් වන අතර, මෙය වැඩිහිටි චිත්තවේගවල ඉතා කලාතුරකින් පමණක් දැකගත හැකි ය. කුඩා ළමයින්ගේ චිත්තවේගවල විවිධත්වයක් දක්නට ලැබේ.

- **ළමා චිත්තවේග වෙනස්වන සුලු ය.**

චිත්තවේග අස්ථිර යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ චිත්තවේග හැඟීමෙන් සිනහවට වෙනස්වන සුලු බව ය. ඊර්ෂ්‍යාව සහ ආදරය මෙන් ම චිත්තවේගවල ප්‍රතික්‍රියා ද වෙනස් වේ.

- **ළමා චිත්තවේග නිතර ඇතිවීම.**

වැඩිහිටියෙකුට වඩා ළමයින් තුළ චිත්තවේග නිතර ඇති වේ. කුඩා ළමයෙකු වැඩීමත් සමග චිත්තවේග බලපෑම් ඇති විවිධ අවස්ථාවලට හැඩ ගැසීමේ හැකියාව ඇත.

- **ළමයෙකුගේ චිත්තවේග ප්‍රතිචාර වෙනස් ය.**

ළමයින්ගේ චිත්තවේග ප්‍රතිචාරයන්හි විවිධත්වයක් දක්නට ඇත. නිදසුන් ලෙස එක් දරුවෙකු බිය නිසා කාමරයෙන් ඉවතට යන අතර, තවත් ළමයෙකු මවගේ සාරිපොට පිටුපස සැඟවිය හැකි ය.

- **ළමයින් තම චිත්තවේග කෙළින් ම ප්‍රකාශ කිරීම.**

වැඩිහිටියන්ට තම චිත්තවේග සඟවා සිටීමේ හැකියාව ඇති නිසා ඒවා කෙළින් ම ප්‍රකාශ නො වේ. එහෙත් ළමයා තම චිත්තවේග නො සඟවා පිටකිරීමට යොමු වේ.[9]

ළමා සමාජ සංවර්ධනය

ජීව විද්‍යාත්මක වස්තුවක් වශයෙන් දරුවා වර්ධනය වෙත්ම ශාරීරික, මානසික, චිත්තවේගීය සහ ආකල්පමය හැසිරීමෙන් පමණක් නො ව සමාජ හැසිරීමෙන් ද සංවර්ධනය වේ. තමා ජීවත්වන සමූහය සමඟ අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් සම්බන්ධතාවකින් යුක්ත ව ජීවත් වීම ළමයාගේ සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රබලව බලපානු ලබයි. තමා අයත් සමාජයේ සිරිත් විරිත්, ආචාර ධර්ම, භාෂාව, සදාචාරය, ජීවත් වීමේ සහ චින්තනයේ විශේෂ ලක්ෂණ මෙම සමාජ සංවර්ධනය සමඟ සිදු වේ.

ළමා සමාජ සංවර්ධනය සඳහා බලපානු ලබන සාධක ලෙස නිවසේ පරිසරය, පවුලේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය, ආදරය හා දයාව, සමාජ සංවිධානවල සහභාගීත්වය, පාසලේ වැඩසටහන්, ක්‍රීඩා කණ්ඩායම්, සමවයස් සම්බන්ධතා, ආගම ආදි සාධක මූලික වන අතර මීට අමතර ව රජය, පෞද්ගලික දේපළ, භාෂාව, ආරය හා වෙනත් ශාරීරික සාධක ද පදනම් වේ.

ළමා සදාචාර සංවර්ධනය

ළමා සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ දී සදාචාර සංවර්ධනය ද ඉතා වැදගත් අවස්ථාවක් ලෙස සැලකිය හැකි ය. සදාචාර සංවර්ධනය යනුවෙන් අවංක බව, කරුණාව, දයාව, සේවය, කීකරුකම ආදි වූ සදාචාර ඇගයුම් අදහස් කෙරේ. සදාචාරයේ ඌනත්වයෙන් සොරකම, බොරුව, වංචාව වැනි භයානක සමාජ මනෝවිද්‍යාත්මක ගැටලු නිර්මාණය විය හැකි ය. මෙයට අමතර ව ළමා සදාචාරය තුළ ක්‍රීඩා සම්බන්ධ වූ නීති රීති මෙන් ම දරුවන් හා ඔවුන්ගේ සමවයස් කණ්ඩායම්, දරුවන් හා වැඩිහිටියන්, ස්ත්‍රීන් හා පුරුෂයන් අතර ඇති වන සම්බන්ධතා පිළිබඳ නීති රීති ද අදහස් කරනු ලබයි.

සදාචාර සංවර්ධනය වෙනත් සංවර්ධනයන් හා සහසම්බන්ධ ව ක්‍රියා කරයි. සෑම දරුවෙකු ම ක්‍රියාකාරී ජීවියෙකි. සංවර්ධනයේ විවිධ අවස්ථා පසු කරන දරුවා වැරදි සහ නිවැරදි දේ දැනගෙන තවත් දරුවෙකුට අයත් දේ අත්පත් කර ගැනීම වැරැද්දක් බව තේරුම් ගනී. මුල් අවස්ථාවේ අන් දරුවෙකුට අයත් දේ අත්පත් කරගැනීමෙන් සතුටක් ලබන දරුවා සදාචාර පරිණත බව ලැබීමෙන් පසු ඔහුගේ සීමාවන් ඔහු හඳුනා ගනී.

ළමා සදාචාර වර්ධනය පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාඥයන් මෙන් ම සමාජ විද්‍යාඥයන් විසින් ද විවිධ අවධි පිළිබඳ අදහස් දක්වා ඇත. ළමා මනෝවිද්‍යාව පිළිබඳ බොහෝ පර්යේෂණ සිදු කළ ජීන් පියාජේ සදාචාර සංවර්ධනය ප්‍රධාන අවධි දෙකක් යටතේ සිදු වන බව පවසයි.

01. සදාචාර සත්වාදී අවධිය (උපතේ සිට අවුරුදු 08 දක්වා කාලය)

මෙම කාලය තුළ වැඩිහිටියන් විසින් පනවන ලද නීති පූජනීය ලෙස සලකනු ලබයි.

02. සදාචාර සාපේක්ෂතා අවධිය(අවුරුදු 12 හා ඊට වැඩි)

වැඩිහිටි ආඥාවට වඩා එහි සදාචාරාත්මක වටිනාකම පිළිබඳ ළමයා මෙම කාලයේ දී ඉගෙන ගනී.[10]

මෙයට අමතර ව පෙක් හා හැවින්හර්ට්ස් සදාචාර සංවර්ධන අවධි 05කට බෙදා දක්වා ඇත.

01. **විශීල අවධිය** - ළදරු අවධිය

02. **අවස්ථාවාදී අවධිය** - මුල් ළමාවිය

03. **සංරූපතා අවධිය** - මැද ළමාවිය

04. **අතාර්කනික හෘදය සාක්ෂියෙන් යුතු අවධිය** - පසු ළමාවිය

05. **තාර්කනික පරාර්ථකාමී අවධිය** - නව යොවුන් විය හා පරිණත විය

ළමා භාෂා සංවර්ධනය

ළමයින්ගේ භාෂා වර්ධනය ප්‍රජානන වර්ධනයත් සමඟ අත්වැල් බැඳගෙන ඇත. අතීතයේ භාෂා වර්ධනය සලකන ලද්දේ සහජයෙන් ම ලැබෙන ස්වාභාවික දායාදයක් ලෙස ය. මේ අදහසයට මුලින් ම අභියෝග කරන ලද්දේ ඇරිස්ටෝටල් විසින් ය. ඔහු ළමයා විසින් භාෂාව අත්පත් කරගත යුත්තක් බව දක්වයි. ළමයින්ගේ භාෂා වර්ධනය සඳහා පාරිසරික සාධක මෙන් ම සංස්කෘතික සාධක අත්‍යවශ්‍ය බව පෙනේ. සූසන් අයිසෙන්ක් පවසන පරිදි ළමයින් භාෂාව වර්ධනය කරගන්නේ වැඩිහිටියන් අනුකරණයෙන් පමණක් නො වේ. භාෂාව පිළිබඳ අවබෝධය ළමයා තුළ ඇති වන අතර, නව ආකාරයට භාෂාව යොදාගනිමින් අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට ළමයා තුළ සීමාසහිත හැකියාවක් ඇත.

ළමයි පළමු වසර දක්වා පැහැදිලි ලෙස වචන කතා කිරීම නො කරති. ඔවුන් කතා කිරීම ආරම්භ කරන්නේ මාස 18 දී ය. මාස 18ක් දක්වා පූර්ව කථන අවධිය ලෙස හැඳින් වේ.

අම්මා තාත්තා සහෝදර සහෝදරියන් සහ පවුලේ අනෙකුත් අය දරුවා කැමති රුචි කරන ක්‍රීඩා භාණ්ඩ, සුරතල් සතුන්, බෝනික්කන්, පින්තූර සහ දරුවාගේ පරිසරයේ ඇති දේවල් පෙන්වමින් කතා කිරීමෙන් දරුවා කතා බහට හුරු කිරීමටත් දරුවාගේ භාෂා හැකියාවන් වර්ධනය කිරීමටත් හැකියාව ඇත.

ළමා සංවර්ධනය සඳහා බලපාන සාධක

ළමා සංවර්ධනය සඳහා බලපෑනු ලබන සාධක රාශියක් පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාව විෂය ක්ෂේත්‍රවල සාකච්ඡා වී ඇත. ඒ පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාඥයන් අතර විවිධ මතවාද අදහස් පවතින නමුත් ළමා සංවර්ධනය සඳහා බලපෑනු ලබන පොදු සාධක කිහිපයක් හඳුනාගත හැකි ය.

ආරය හා පරිසරය

මානව සංවර්ධනය කෙරේ ආරය හා පරිසරය යන දෙක ම බලපාන බව මනෝවිද්‍යා විෂය ක්ෂේත්‍රවල පිළිගෙන ඇත. එහෙත් මේ පිළිබඳ මතභේද නැත්තේ ද නො වේ. මෙහි ආරය යනු පුද්ගලයෙකු සතු ලක්ෂණ පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට සම්ප්‍රේෂණය වීම යි. මෙය පුද්ගලයෙකුගේ යහපත් මෙන් ම අයහපත් ලක්ෂණ ස්ථාපිත කිරීමට මෙන් ම පුද්ගල අනාගත විභව්‍යතා තීරණය කිරීමට තීරණාත්මක සාධකයක් වේ. ආරමය බලපෑම උරුම වන්නේ මව හා පියා යන දෙදෙනාගෙන් ම ය. එසේ ම එය නැවත වෙනස් කළ නො හැකි වූ තත්වයකි. සෝවියට් දේශය ආරමය සාධකය ප්‍රතික්ෂේප කළේ ය. ඔවුන් පැවසුවේ පරිසරය රිසි පරිදි සකස්කර ගැනීමෙන් පුද්ගලයා ද අවශ්‍ය ආකාරයෙන් සංවර්ධනය කරගත හැකි බව යි. වෙනත් විෂයන්හි මෙන් නො ව මනෝවිද්‍යාවේ දී පරිසරය සාධකය බෙහෙවින් පුළුල් වූ දෘෂ්ටි කෝණයකි. එ නම් පුද්ගලයාගේ වටා පිටාවේ පවතින ස්වාභාවික පරිසරය මෙන් ම ආහාර, වාසස්ථාන, අධ්‍යාපනය, සමාජය ආදි සෙසු සියලු ම දේවල් එයට

ඇතුළත් වේ. කලල බීජයක පළමු පරිසරය මව්කුස තුළ ම නිර්මිත වේ. එහි ලා ගර්භාෂයේ සෙල, ශ්‍රාව, හෝර්මෝන, රසායන ආදි සියල්ල පරිසර සාධක ලෙස දක්වා ඇත.

උපතින් අනතුරු ව ජීවියා මුහුණ දෙන පරිසරය බෙහෙවින් සංකීර්ණ හා ප්‍රතිවිරෝධාත්මක වූවකි. නිවස අවට පරිසරය, සිරිත් විරිත්, සංස්කෘතිය, ආගම, දේශපාලනය, ලෝකය, විශ්වය දක්වා එය පැතිරේ. එහෙත් ඇතමෙක් පරිසරයට දෙවෙනි තැන දෙන අතර ආරය ප්‍රමුඛ කොට සලකයි. කෙසේ වෙතත් ළමා සංවර්ධනයෙහි ලා ආරය හා පරිසරය යන කරුණු දෙක ම නියත සාධක වශයෙන් සැලකේ. එහෙත් ආරයෙන් ලැබෙන කොටසත් පරිසරයෙන් ලැබෙන කොටසත් කොතරම්දැයි ප්‍රමාණාත්මක වශයෙන් හරිහැටි තක්සේරු කළ නො හැකි ය. එහෙත් පුද්ගලයාගේ ශාරීරික සාධක වැඩි වශයෙන් ආරයෙන් ද, ඉගෙනීම බුද්ධිය වැනි පෞරුෂ සාධක පරිසරයෙන් ද ලැබෙන බව සාමාන්‍ය පිළිගැනීම යි.

පරිණතිය හා ඉගෙනුම

පරිණතිය මෙන් ම ඉගෙනුම ද ළමා සංවර්ධනයේ දී නියත සාධක වශයෙන් අවිවාදයෙන් ම පිළිගත හැකි ය. "පරිණතිය" යනු මේරීම හෙවත් ළමයාගේ වයස අනුව සිදුවන මේරීම ය. මෙය සමාජයේ හෝ පරිසරයේ බලපෑමකින් තොර ව ළමයාගෙන් ම ඉබේට ම සිදු වන ක්‍රියාදාමයක ප්‍රතිඵලයකි. ආරය, සෞඛ්‍ය, පෝෂණය වැනි ශාරීරික හේතු යම් තරමකට මේ කෙරේ ඉවහල් විය හැකි ය.

"ඉගෙනීම" යනු පරිසරය ඇසුරින් ළමයා ලබන අත්දැකීම්වලින් අවශෝෂණය කර ගන්නා දේවල් ය. මේ අනුව ඉගෙනුම බොහෝ දුරට පරිසරය හා බැඳේ. තමා ජීවත් වන අවට පරිසරයේ ඇති දේවල් ළමයා ඉගෙනුම ලබයි. එහෙත් ඉගෙනීම සඳහා පරිණතිය ද අවශ්‍ය වේ. පරිණතියෙන් තොර ව ඉගෙනුම ලද නො හැකි ය. එ බැවින් ළමා සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් පරිණතිය හා ඉගෙනුම එකම කාසියක දෙපැත්ත බඳු අන්‍යෝන්‍යාකාරක ව බලපාන සාධකද්වයකි.

ලිංගිකත්වය

ලිංගිකත්වය හෙවත් ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය ද ළමා සංවර්ධනයට බලපාන පොදු සාධකයකි. විශේෂයෙන් ම ළමයාගේ ශාරීරික සංවර්ධනයේ ස්වාභාවික ගැහැනු පිරිමි බව අනුව වෙනස් වේ. උපතේ දී පිරිමි ළමයින් ගැහැනු ළමයින්ට වඩා බරින් හා විශාලත්වයෙන් ද වැඩි ය. එහෙත් වැඩීමේ දී ගැහැනු ළමයා පිරිමි ළමයාට වඩා වැඩි වේගයෙන් ඉක්මනින් වැඩේ. විශේෂයෙන් ම නව යෞවනෝදයට එළඹීමේ දී ගැහැනු ළමයා අවුරුදු 11-12 පමණ වන විට වැඩිවියට පත් වී, අවුරුදු 12-13 පමණ වන විට කායික වර්ධනයේ පූර්ණත්වයට පත් වේ. පිරිමි ළමයින් තරමක් සෙමින් වැඩී අවුරුදු 14-16 දී පමණ පූර්ණත්වයට පත් වේ. ස්ත්‍රී පුරුෂ වෙනස ළමා සංවර්ධනයට බලපාන ආකාරය ඉතා මැනවින් පෙනී යන්නේ අවුරුදු 10-14 අතර නව යෞවන අවධියේ දී ය.

නිර්නාල ග්‍රන්ථිවල ක්‍රියාකාරීත්වය

පූර්ව ප්‍රසව අවධියේ නිර්නාල ග්‍රන්ථිවල ක්‍රියාකාරීත්වය ළමා සංවර්ධනය කෙරේ ඉවහල් වේ. විශේෂයෙන් ම මොළයේ පිහිටි පිටියුටරී හා පිනියල් යන ග්‍රන්ථීන් මගින් දරුවාගේ වැඩීමට අවශ්‍ය හෝර්මෝන ලබා දේ. ළමයාගේ උස මහත තරබාරුකම ආදිය පාලනය කිරීම මෙම ග්‍රන්ථීන් මගින් සිදු වේ. ගැහැනු ළමයින් වැඩිවියට පත්වීමටත්, පිරිමි ළමයින් ද්විතීයික ලිංගික ලක්ෂණ පහළ කිරීමටත් පිටියුටරී ග්‍රන්ථිය බලපානු ලබයි. මීට අමතර ව උගුරේ දෙපස පිහිටා ඇති තයිරොයිඩ් ග්‍රන්ථිය හා පැරාතයිරොයිඩ් ග්‍රන්ථිය ඉතා වැදගත් වූවකි. ශරීරයේ ක්‍රියාකාරී බව, විඩාවට ඔරොත්තු දීම, ශරීරයේ බර පාලනය කිරීම තයිරොයිඩ් ග්‍රන්ථියෙන් සිදු වන අතර ළමයාගේ කැල්සියම් හා පොස්පරස් රුධිරයට එක්වීම පාලනය කරමින් චිත්ත වේග පාලනය කිරීම පැරාතයිරොයිඩ් ග්‍රන්ථිය මගින් සිදු වේ. ඉන්සියුලීන් මගින් සීනි නිපදවීමෙන් ශරීරයේ ක්‍රියාකාරීත්වය අවශ්‍ය ශක්තිය ලබා දේ. එය ආමාශය ආශ්‍රිත ව පිහිටා ඇති අග්න්‍යාශය ග්‍රන්ථිය මගින් සිදු වේ. විශේෂයෙන් මොළයේ ක්‍රියාකාරීත්වයට මෙම ග්‍රන්ථිය ඉතා වැදගත් වේ. මීට අමතර ව ද්විතීය ලිංගික ලක්ෂණ වර්ධනය වීම, පයෝධර වර්ධනය වීම, ඔසප් චක්‍රය පාලනය වීම, ප්‍රජනන වර්ධනය ගැහැනු ළමුන්ගේ ඩිම්බ කෝෂය ආශ්‍රිත ව ඇති ඩිම්බකෝෂ ග්‍රන්ථිය මගින් සිදු වේ. පිරිමි ළමුන්ගේ ප්‍රජානන ඉන්ද්‍රිය ක්‍රියාකාරීත්වය, ද්විතීයික ලිංගික ලක්ෂණ පාලනය වීම වෘෂණකෝෂ ග්‍රන්ථීන් මගින් සිදු වේ.

පෝෂණය

පෝෂණය ළමයාගේ ශාරීරික වැඩීම කෙරෙහි තදින් ම බලපාන සාධකයකි. මාස්ලෝ විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මූලික මනුෂ්‍ය අවශ්‍යතාවලින් ද ප්‍රමුඛත්වය දරන පෝෂණය හෙවත් කායජීවී අවශ්‍යතා සපිරෙන තුරු ඉන් ඉහළ අවශ්‍යතා පවා ඉස්මතු නො වේ. එසේ ම ළදරු හා ළමා කාලයේ ඇති වන මන්දපෝෂණය ශාරීරික වැඩීමට පමණක් නො ව බුද්ධිමය ඌනතාව ආදි කරුණු සඳහා ද බලපානු ලබන බව අණාවරණය වී ඇත.

පවුල

පවුල් පසුබිම තුළ දක්නට ඇති පවුලේ තරාතිරම, සමාජ පන්තිය, සමාජ පරිසරය, පවුලේ ආකල්ප, අධ්‍යාපන මට්ටම, චිත්තවේග සාමාජිකයන්ගේ සාමාන්‍ය හැසිරීම් රටා, පවුලේ අයගේ රැකියා, පවුලේ ආර්ථිකය, පවුලේ සාමකාමී හා ප්‍රචණ්ඩකාරී බව ආදි තත්වයන් ළමයාගේ සංවර්ධනයට දැඩි ව ඉවහල් වේ.

සමාජ සංස්කෘතිය

ළමයින් දෙදෙනෙකු කායික ගතිලක්ෂණ අතින් කොතෙක් දුරට සමාන වුව ද එකිනෙකට වෙනස් සමාජ සංස්කෘතීන් දෙකක ඇති දැඩි වන්නේ නම් ඒ අනුව ඔවුන්ගේ සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ වෙනස්කම් සිදු වනු ඇත. මේ අනුව ශාරීරික මෙන් ම සමාජගත බලවේග ද ළමා සංවර්ධනය සඳහා බලපෑම් ඇති කරයි. නිදසුන්

වශයෙන් කුල භේදය, ආගම් හා ජාතීන් වශයෙන් ඇති වන වෙනස්කම්, එසේ ම දීර්ඝ කාලීන ව ඇති වන යුද්ධ, කෝලාහලමය වාතාවරණයන් ද ළමා සංවර්ධනයට බලපෑම් ඇති කරවයි.

සමවයස් කණ්ඩායම්

සමවයස් කණ්ඩායම් අතර ඇති වන ඇලීම්, බැඳීම්, අන්‍යෝන්‍ය විශ්වාසය හා සම්බන්ධතාවලින් නිර්මාණය වන බන්ධන ළමයාගේ චිත්තවේගික හා ආකල්පමය සංවර්ධනය සඳහා ඉවහල් වේ. මෙම සබඳතා දෙමාපිය සබඳතා ද ඉක්මවිය හැකි අතර හොඳ නරක, සදාචාර විනිශ්චය, සමාජ ඇගයුම්, පුද්ගල ස්වසංකල්පය දක්වා ළමා සංවර්ධනය මෙ මගින් සිදු වේ.

ආත්ම සංකල්පය

ආත්ම සංකල්පය යනු පුද්ගලයෙකු තමන් ගැන සිතන ආකාරය යි. තම මව ගැන, පියා ගැන, පවුලේ සෙසු සාමාජිකයන් ගැන, මිතුරු මිතුරියන් ගැන, සමාජය ගැන, තමා ගැන මෙන් ම තම අධ්‍යාපන සිතුම් පැතුම් අභිරුචි ආකල්ප ආදි වශයෙන් තමන් ජීවත් වීමේ අර්ථය ගැන ළමයා යම් ප්‍රතිවේදයක් ගොඩනගා ගැනීම මින් අදහස් කෙරේ. මෙසේ ඇතිකරගනු ලබන ස්වසංකල්පය ළමා සංවර්ධනය කෙරේ ඉවහල් වේ. වැඩිහිටියෙකු මෙන් ළමයාගේ චින්තන සංකල්පනය වැඩි දියුණු වී නැති නිසා වැඩිහිටියාට මෙන් ම තම ස්වසංකල්පය මෙය යැයි ළමයාට තේරුමක් ඇතිවිය නො හැකි ය. එහෙත් ළමයා තුළ ද තමන් හිතන පතන, කටයුතු කරන, කැමති අකමැති, රුචි අරුචිකම් ආදි වශයෙන් ළමයාගේ කල්පනයන් හෙවත් ස්වසංකල්ප පවතින බවත් එය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වන බවත් මනෝවිද්‍යාඥයන් පෙන්වා දී ඇත.[11]

ළමා සංවර්ධනය පිළිබඳ විවිධ මනෝවිද්‍යාත්මක න්‍යාය

ළමා සංවර්ධනය විග්‍රහ කරන බොහෝ මනෝවිද්‍යාඥයන් එහි ලා විවිධ අවධි වර්ගීකරණය කර ඇත. ඒ සියලු වර්ගීකරණයන් පොදුවේ සලකා සැකසූ අවධි වර්ගීකරණයක් පිළිබඳ 02.2.2 යටතේ දක්වා ඇති අතර, ඒ පිළිබඳ බොහෝ මනෝවිද්‍යාඥයන් එකඟතාවයක් පළකොට ඇත. නමුත් මෙහි බෙදෙන වයස් සීමා හා අනුඅවධි පිළිබඳ ඔවුන් අතර මතභේද හා වෙනස්කම් පවතියි. මීට අමතර ව මනෝවිද්‍යා විෂය ක්ෂේත්‍රය තුළ බොහෝ න්‍යායන් ඇසුරෙන් ද ළමා මනෝ සංවර්ධන අවධි පිළිබඳ වර්ගීකරණය ඉදිරිපත් කොට ඇති ආකාරය දැකගත හැකි ය.

මනෝවිශ්ලේෂණවාදී න්‍යාය

මෙම න්‍යාය සිග්මන් ෆ්‍රොයිඩ් විසින් ඉදිරිපත් කරනලද න්‍යායකි. සිග්මන් ෆ්‍රොයිඩ්ට අනුව ජීවියා සුඛවේදනා මූලධර්ම පදනම් වේ. ඒ අනුව ළමා සංවර්ධනය ෆ්‍රොයිඩ් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ සුඛවේදනා මූලධර්ම පදනම් කරගෙන ය. උපතේ සිට දරුවා සුඛාස්වාදය ලබමින් පසු කරගෙන යනු ලබන ශාරීරික සංවර්ධන අවධි 05ක් ෆ්‍රොයිඩ් දක්වා ඇත.

01. මුඛීය අවධිය (උපතේ සිට අවුරුදු 02 දක්වා)

මෙ කල දරුවාගේ සුඛය ලබාගැනීමේ මූලික මාධ්‍ය මුඛය වේ. මුඛය කේන්ද්‍ර කොටගෙන තෘප්තිය ලබන අතර, අතට අසුවන සෑම දෙයක් ම කටට ගෙනයයි. මුඛය මනුෂ්‍ය ශරීරයේ සියුම් ශෘංගාරය දනවන ඉන්ද්‍රියක් වශයෙන් ද සැලකේ.

02. ගුද අවධිය (අවුරුදු 02 සිට 04 දක්වා)

ආහාර ගැනීම හැරුණු විට ළමයාට වැදගත් වන්නේ මළපහ කිරීම යි. මළපහ කිරීම දරුවාගේ ප්‍රධාන වින්දන මාධ්‍ය කොට සලකන අතර, මෙ කල ගුද මාර්ග යෙන් තෘප්තිය ලබයි. මේ නිසා ඊට බාධා නො කර කලට වේලාවට පහසුවෙන් මළපහ කිරීමට සැලැස්වීම වැදගත් ය.

03. ලිංගරූපික අවධිය (අවුරුදු 04 සිට 07 දක්වා)

ප්‍රාග් ලිංගික අවධියක් වන මෙ කල ළමයා ලිංගික පිහිටීම, ඒවායේ වෙනස්කම් පිළිබඳ කුතුහලය ඔස්සේ අවබෝධය කරා යන අතර ප්‍රජනන ඉන්ද්‍රිය ප්‍රදේශය අතගෑමෙන්, ස්පර්ශ කිරීමෙන් තෘප්තිය ලබයි. මෙ වැනි පුරුදු දරුවාගේ මනෝලිංගික වර්ධනයේ ස්වභාවයක් වන බැවින් ඒවා තහනම් කිරීම, මර්දනය කිරීම, ලැජ්ජාවට පත් කිරීම නො කළ යුතු අතර ඒවා ළමයාගෙන් අතහැර දැමිය යුත්තේ ප්‍රවේශමෙනි.

04. ගුප්ත අවධිය (අවුරුදු 07 සිට 11 දක්වා)

ලිංගික නිසලතා කාලයක් වන මෙම කාලය තුළ ලිංගික උනන්දුවක් දැකිය නො හැකි අතර, සුඛාස්වාදය ලැබීමේ නියමිත මාර්ගයක් ද දැකිය නො හැකි ය. තෘප්තිය සැඟවී ඇතැයි සැලකෙන මෙකල නොපැහැදිලි, අඳුරු, ගුප්ත අවධියක් වශයෙන් සැලකේ.

05. වෘද්ධ කාමික අවධිය (අවුරුදු 11 න් ඔබ්බට)

ජීවියා නව යොවුන් වියට පත්වීමත් සමඟ ම විරුද්ධ ලිංගිකයන් කෙරේ ඇදී යාමේ ආකර්ෂණය ඇතැම් විට සමලිංගික ඇසුර ආදිය මෙ කල තෘප්ති මාර්ග අතර ප්‍රධාන වනු ඇත.

ප්‍රජානන වර්ධන න්‍යාය

සුප්‍රකට මනෝවිද්‍යාඥ ජීන් පියාජේ විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මෙම න්‍යායට අනුව ළමා සංවර්ධනය දකින්නේ බුද්ධි වර්ධන ක්‍රියාවලියේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ය. උපත ලබන අවස්ථාව වන විට ළමයාට කිසිදු චින්තන ශක්තියක් නොමැති අතර කෙමෙන් පරිසරයෙන් ලබන අත්දැකීම් ඔස්සේ චින්තනමය හැකියාව ආරම්භ කොට වැඩි දියුණු කරගැනීමෙන් සිදු වන බුද්ධි වර්ධනයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ළමා සංවර්ධනය සිදු වන බව මෙම න්‍යායේ හරය යි. මෙසේ ළමයා විසින් අත්පත් කරගනු ලබන බුද්ධි වර්ධනය හෙවත් ප්‍රජානන වර්ධන ක්‍රියාවලිය අවධි 04ක් යටතේ පියාජේ විසින් වර්ගීකරණය කරනු ලැබ ඇත. සිග්මන් ෆ්‍රොයිඩ්ගේ වර්ගීකරණය

මනුෂ්‍ය ශරීර කොට්ඨාස අනුව සිදු වූ අතර ජීන් පියාජේගේ වර්ගීකරණය බුද්ධිමය ප්‍රජානන වර්ධනයේ ස්වභාවය අනුව වීම මෙහි ඇති විශේෂ ලක්ෂණය යි. එම වර්ගීකරණය නම්,

01. ඉන්ද්‍රිය චාලක අවධිය (උපතේ සිට අවුරුදු 02 පමණ දක්වා)

මෙ කල ඉන්ද්‍රිමය හෙවත් චාලකමය ක්‍රියාකාරීත්වය ප්‍රධාන වන අතර එ මගින් ලබාගන්නා අත්දැකීම් මත බුද්ධි වර්ධනය කරගනු ලබයි. මෙහි දී සිතීමේ හෝ පරිකල්පනය කිරීමේ ශක්තියක් නො පෙනේ.

02. පූර්ව සංකල්පන හා ප්‍රතිභා චින්තන අවධිය (අවුරුදු 02 සිට අවුරුදු 07 දක්වා)

මෙ කල සංකේත අභ්‍යන්තරීකරණය කර ගැනීම හා භාෂා වර්ධනය වේගවත් වීම විශේෂ ලක්ෂණය වශයෙන් පෙන්වා දිය හැකි ය. භාෂාව වැඩි දියුණු වීම ද්‍රව්‍ය හා සංකේත වෙන් කර ගැනීමටත් චින්තනයේ වේගය හා ස්වරූපය වැඩිවීමටත් බලපායි. ආත්ම කේන්ද්‍රීය බවින් යුතු අවධියක් වන මෙ කල අන් අය ද තමන් සිතන කරන දේ අනුමත කළ යුතු යැයි සිතයි.

03. සංයුක්ත චින්තන අවධිය (අවුරුදු 07 සිට අවුරුදු 11 දක්වා)

මෙ කල සංයුක්ත සිදු වීම් හා ද්‍රව්‍ය පදනම් කොටගෙන බුද්ධි වර්ධනය කරගනු ලබන අතර, යම් යම් දේ කාණ්ඩ කිරීම, වර්ග කිරීම, වටිනාකම් අනුව පිළියෙල කිරීම,ද්‍රව්‍යවල ප්‍රමාණය පරිමාව තේරුම් ගැනීම ආදි හැකියාවන් ලබයි. ආත්ම කේන්ද්‍රීය බවින් ටික ටික මිදෙන අතර ආපස්සට සිතීමේ හැකියාව ලබයි.

04. විධිමත් චින්තන අවධිය (අවුරුදු 11 සිට ඔබ්බට)

ප්‍රජානන වර්ධනයේ ඉහළ ම අවධිය ලෙස සැලකෙන මෙ කල වන විට ළමයා විධිමත් ලෙස චින්තනයේ යෙදෙමින් යමක් අවබෝධ කරගැනීමට, තර්කානුකූල ව සිතීමට, හේතුවල සම්බන්ධතා අනුව අත්හදා බැලීම්වලට හැකියාව ලබයි. ආත්ම කේන්ද්‍රීය බව වෙනුවට සමාජ කේන්ද්‍රීය බවට මාරුවෙන මෙකල අයුක්තියට අසාධාරණයට එරෙහි වන අතර සාධාරණත්වය සදාචාරාත්මක බව අගයයි. තර්කයට නොපැකිලි ව ඉදිරිපත් වන මෙ කල විවෘත චින්තනයේ යෙදෙමින් මානසික ව ගැටලු විසදයි. පියාජේට අනුව මෙ කල ළමා බුද්ධි වර්ධනයේ ඉහළ ම මට්ටමට පත් වේ.

චර්යාවාදී න්‍යාය

බී. එෆ්. ස්කිනර් ප්‍රමුඛ චර්යාවාදී විද්‍යාඥයන් ළමා සංවර්ධනය අර්ථ නිරූපණය කරන්නේ චර්යාවාදී මූලධර්ම හෙවත් ප්‍රබෝධක ප්‍රතිචාර බන්ධන න්‍යාය මගින් ය. ඔවුනට අනුව ළමයා විවිධ ආකාරයෙන් හැසිරෙන්නේ ප්‍රබෝධකයන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ක්‍රියාවලියක් වශයෙනි. මේ අනුව ළමා සංවර්ධනය සිදුවන්නේ පෙරදී ප්‍රබෝධකවලට දැක් වූ ප්‍රතිචාර හෙවත් චර්යා හැසිරීම් බන්ධනය වීමෙනි. පසු ව එම චර්යා වෙනත් ප්‍රබෝධකවලට ගොදුරු වී නැවත අලුත් චර්යා හටගනී. සංවර්ධනයේ

අවධි බෙදීමක් හෝ වර්ගීකරණයක් ගැන සඳහන් නො කරන චර්යාවාදීන් ළමයින් තුළ වත්මනෙහි දක්නට ලැබෙන චර්යා වටහාගෙන ඒ මත නව චර්යා සම්බන්ධ වීමෙන්, චර්යා සංවර්ධනය වීමත් සමඟ ම ළමා සංවර්ධනය සිදු වන බව දක්වයි.

මානවවාදී න්‍යාය

මාග්‍රට් මීඩ් වැනි සමාජ මානව විද්‍යාඥවරියන් විසින් ළමා සංවර්ධනය අර්ථකථනය කරනු ලබන්නේ එය සමාජ සංස්කෘතික පරිණතියක් වශයෙනි. මෙම සමාජ සංස්කෘතික න්‍යාය පරිදි ළමයා ජීවත් වන පරිසරය අනුව එකිනෙකාට වෙනස්කම්වලින් යුතු පෞරුෂ සහිත ව වැඩේ. සංස්කෘතියේ පවතින විවිධ බලපෑම් ළමයා හැසිරවිය යුතු ආකාරය තීරණය කරන බව පැවසේ. මේ අනුව සමාජය හා සංස්කෘතිය අතර ඇති වන අන්‍යෝන්‍ය ක්‍රියාකාරකම් ඔස්සේ ළමා සංවර්ධනය සිදු වනු ඇත.

සමාජ විද්‍යා න්‍යාය

සමාජමානව විද්‍යාඥයෙකු වන ඇල්ෆ්‍රඩ් ඇඩ්ලර් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද සමාජවිද්‍යා මතය අනුව ළමා සංවර්ධනය සමාජයීය සංවර්ධනයෙන් සිදු වන බව ප්‍රකාශ වේ. සමාජ පරිසරය තුළ ජීවත් වන ළමයා විවිධ සමාජමය අවශ්‍යතාවන් මත හැසිරෙන බව පවසන ඇල්ෆ්‍රඩ් ඇඩ්ලර් ළමයා සමාජ ජීවියෙකු ලෙස හඳුන්වයි. මේ අනුව උපතේ සිට වැඩිහිටි විය කරා සංවර්ධනය වීමේ දී විවිධ සමාජතලවලින් ළමයා ගමන් කරන බවත්, එම සමාජ තල අනුව විවිධ චර්යාවන් දක්වන බවත් හෙතෙම සඳහන් කරයි. නිදසුන් ලෙස උපතින් පසු ළදරු හා ළමා කාලවල දී ආත්මකේන්ද්‍රීය ව සීමිත සමාජ තලයක ජීවත් වුව ද නිවස අවට පරිසරය, පාසල, බැහැර සාමාජයීය අත්දැකීම් ලැබීමත් සමඟ ඇතිවන සමාජයීය වර්ධනය හේතුකොටගෙන ක්‍රමයෙන් ආත්මකේන්ද්‍රීය බව අඩු වී යයි.

ජීවවාදී න්‍යාය

හසුන්, මැනර් වැනි විද්‍යාඥයන් ළමයාගේ සංවර්ධනය ජීවවිද්‍යාත්මක ව සිදු වන බව පෙන්වා දී ඇත. මේ අනුව සෑම පුද්ගලයෙක් ම ඒකාකාර රටාවක් අනුව සංවර්ධනය වේ. එසේ වුව ද පුද්ගලගත විශේෂතා අනුව වර්ධන වේගය අඩු වැඩි විය හැකි ය. ළමයාගේ වර්ධනයේ පැහැදිලි අනුපිළිවෙළක් හා වර්ධන චක්‍රවලින් යුක්ත වේ. එහෙත් එක් එක් පද්ධතීන්ගේ වර්ධනය වෙන වෙන ම නො ව සමස්ත වශයෙන් සලකා බැලිය යුතු ය. ළමා සංවර්ධනය ජීව වයස අනුව සිදු වන බව දක්වන ඔවුහු ජීව වයස සොයාගැනීම සඳහා ළමයාගේ උස, බර, දත්, ඇටසැකිල්ලේ මේරීම, ග්‍රහණ ශක්තිය, මානසික වයස ආදි සාධක ඉවහල් වන බව පෙන්වා දෙති.

වෙගොට්ස්කිගේ භාෂා කේන්ද්‍රිත න්‍යාය

ළමා සංවර්ධනය පිළිබඳ ස්වකීය වූ මතයක් ඉදිරිපත් කරන වෙගොට්ස්කි නම් මනෝවිද්‍යාඥයා ළමයෙකුගේ සංවර්ධනය පිළිබඳ සැබෑ සංවර්ධනය හා විභව්‍ය

සංවර්ධනය වශයෙන් මට්ටම් දෙකක් යටතේ දක්වයි. කිසියම් නිශ්චිත අවස්ථාවක දරුවාට යම් දෙයක් කිරීමට ඇති හැකියාව සැබෑ සංවර්ධන මට්ටම වන අතර, එය මානසික පරීක්ෂණයකින් වුව ද තක්සේරු කළ හැකි ය. මෙය වෙනත් අකාරයෙන් පැවසීමේ දී යම් අවස්ථාවක දී ළමයාගේ ස්වාභාවික හැකියාවන්ගෙන් සැබෑ සංවර්ධන මට්ටම නිරූපණය වේ.

විභව්‍ය සංවර්ධන මට්ටම යනුවෙන් වෙගොට්ස්කි අදහස් කරනු ලබන්නේ අන් අයගේ උපකාරය හෝ ඉගෙනුම මගින් ළමයා ළඟා කරගනු ලබන හැකියාව යි. වෙගොට්ස්කිට අනුව මෙම මට්ටම කරා ළමයා ළඟාවන්නේ භාෂාව මාධ්‍ය කොටගෙන ය. එසේ ම මෙම න්‍යාය අනුව ළමයා ඉගෙන ගැනීම හෝ සංවර්ධනය වීම සිදු වන්නේ තමා අවට සිටින අන්‍යයන්ගේ බුද්ධිමය තත්වය සමඟ සමාජානුයෝජනය වීමෙනි.[12]

ආන්තික සටහන්

1 අබේපාල, රෝලන්ඩ්, **මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය හා අධ්‍යාපනය**, 2017,සාර ප්‍රකාශන, කොට්ටාවඃ පිටුව 41.

2 **ළමුන්ට නීතිය අත්පත්‍රිකාව**, ශ්‍රී ලංකා නීති ආධාර කොමිෂන් සභාව, කොළඹ, 2002.

3 www.selfgrocth.com/articles/definition/child development.html

4 අබේපාල, රෝලන්ඩ්, **මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය හා අධ්‍යාපනය**, සාර ප්‍රකාශන, කොට්ටාවඃ 2007, 85 පිටුව.

5 එම. 86 පිටුව.

6 එම. 88 පිටුව.

7 එම.

8 අබේපාල, රෝලන්ඩ්, **අධ්‍යාපනයේ මනෝවිද්‍යාත්මක පදනම**, සාර ප්‍රකාශන, 2015, 69-70 පිටු.

9 බණ්ඩාරනායක, අභය,අබේපාල, රෝලන්ඩ්, **චිත්තවේග කළමනාකරණය**, සාර ප්‍රකාශන, 2014, 90-93 පිටු.

10 අබේපාල, රෝලන්ඩ්, **ජීන් පියාජේගේ ප්‍රජානන වර්ධනය**, සාර ප්‍රකාශන, 2016, 73-75 පිටු.

11 අබේපාල, රෝලන්ඩ්, **මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය හා අධ්‍යාපනය**, සාර ප්‍රකාශන, 2007, 104-108 පිටු.

12 අබේපාල, රෝලන්ඩ්, **මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය හා අධ්‍යාපනය**, සාර ප්‍රකාශන, 2007, 110-125 පිටු.